

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők. Előfizetési pénzek és reklamációk Rónai Frigyes kiadó címére küldendők.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, fél évre 4 korona
negyed évre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint.

Megjelenik minden vasárnap.

XXX. évfolyam.

Felolvasó szerkesztő:
JAMBRITS LAJOS.

26. szám.

A falusi gyermekek s a korcsmák.

A falu színe-javával, az ifjúsággal, a jövő állampolgárokkal vajmi keveset törődünk. A falusi gyermekeknek, a mint ezek a szülők és tanítók fegyelme alól kikerülnek, a jó Isten a gondviselőjük.

Hogy ezek a gyermekek, a kik míg óvodába, a mindennapi elemi és felső népiskolába, a vasárnapi ismétlő iskolába jártak, a korcsmába, a táncmulatságra egyedül vagy szüleikkel elmentek és elpusztultak, azért okolhatók első sorban a szülők, a korcsmáros és főleg a hatóság.

A szülők is jól tudják, hogy a korcsma lüszke és larmája, a nagy zavar és duhajveszedes, esetleg vérontás az egészséget, erkölcsöt, a gyermekek féltve őrzendő ártatlanságát, tiszta lelkét és kedélyét aláássák, rontják és pusztítják. Korai korcsmazás, korai vénség. A fölcsopörödött falusi fiu korcsmában, bor és sör, kártya és tekepálya mellett keresi rendes vasárnapi szórakozását. Az elemi népiskolából kikerült serdületlen leány is, ki még vézna és csenevész, már nagy leányzó, kit czifrán és drágán öltöztet a büszke anya, korcsmazik, rontja egészségét, sokszor aruba bocsátja erkölcsét is. Az elbukás után következik a korai házasság és vénülés. A szülők örömét felváltja a szűgyen és panasz.

A korai korcsmazással korán megérett gyermekek ugyanis rendszerint önállóságra törekcsenek, a szülőket már nem igen tisztelik és mint hasznavehetlen rokkát lomtárba szánják. A szülők sorsa igen sok helyütt elszomorító, mert a falusi gyermekek korán korcsmaznak és romlanak.

A korcsmáros a gyermekeket a korcsmából

ki nem tiltja, sőt azokat a kiszolgálásnál fel is használja. A korcsmazó apát hazahívó gyermekeket a korcsmáros leülteti, borral és süteménnyel kínálja. Sőt eltűri azt is, hogy a táncz helyiséget felkereső fiatal menyecske csecsemőjét karján magával hozza. Senki sem gondol arra, hogy a tolongás, esetleges veszekedés és vérontás közepette elhajított tárgy, palaczk vagy pohár az ártatlan gyermekeket is érheti. A korcsmai rendszabályokat a korcsmárosnak ismernie kell, hisz azokat látható helyen és érthető nyelven ki is kell függeszteni.

A mi hatóságaink azonban a korcsmákat, melyek népünket erkölcsileg, sokszor anyagilag is kétségbevonhatatlanul tönkre teszik, annyi bajnak és szerencsétlenségnek okozói, sok helyütt büntények, ellen nem őrzik, meg nem rendszabalyozzák és azokból az oda nem való gyermekeket ki nem zárják. Ebben a tekintetben hatóságaink, különösen a községi birak csaknem mindenütt vétkes mulasztást követnek el.

Némelyik községi bíró még bucsu napján sem hajlandó a gyermekeket a korcsmából kiltani, bár a községi jegyző azt mindig szorgalmazza. A községi bíró és a rokonok gyermekeire való tekintettel elnézik a gyermekeknek korcsmába való járását és züllését.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig meg az 1903. évben 28,857. szám alatt kibocsátott egy körrendeletet, mely szerint a 15. éven alóli gyermekeket távol kell tartani a korcsmától és mulatóhelyektől. A körrendelet-hez csatolta a miniszter Heves vármegyének erre a tárgyra vonatkozó szabályrendeletét és elrendelte, hogy mindegyik vármegye hasonló szabályrendeletet alkosson.

Mindegyik törvényhatóság bizonyára megalkotta a szabályrendeletet, a mely azonban, miután nem adóbehajtásról, hanem közegészséget és közerkölcsöt védő rendelkezések betartásáról van szó, sajnos csak papíron van meg és nem igen nyer végrehajtást.

A községi előjáróságoknak sok helyütt még csak nem is jut eszükbe, hogy a fontos szabályrendeletet végre is hajtsák. A nagy mulasztás és hanyagság mellett a szociális érzés hiányának, a gyermekek szüleivel való jó viszony fenntartását célzó törekvésnek, az atyafiságnak és sógorságnak tudhatjuk be, hogy minálunk a 15. éven alóli gyermekek a fennálló tilalom daczára, csaknem mindegyik községben állandóan és oly nagy számban korcsmába járnak. Ennek az egészséget és erkölcsöt rontó, a jövő nemzedéket megméltelyező állapotnak pedig minél előbb véget kell vetnünk.

Mindenekelőtt a szülőket kell felvilágosítani és kioktatni, hogy gyermekeiket a korai korcsmazástól, az egészség és erkölcspusztító veszedelemtől megóvják. A közoktatásügyi miniszter már az 1903. évben meghagyta az iskolai hatóságoknak, hogy az alkoholizmus, a korcsmazás káros kihatásait telőlelő tanítást az iskolákba is bevigyék. A Csiktusnádon tartott székelykongresszus kimondotta a többi között azt is, hogy az állam helyezze a korcsmákat állandó hatósági felügyelet alá és a gyermeknek az ily helyek látogatását a legszigorubbantiltsa el. Nos ha az iskolák, a társadalmi mozgalmak különböző szervezetei, de a hatóságok is a népet egyesült erővel és céltudatosan nevelik, még idejében figyelmeztetik és rendhez szoktatják, sok bajnak vehetik elejét.

Tárcsa.

Dohányosok.

(Folyt. és vége.)

— Igenis én.
— Na hát akkor tudja meg, hogy már nem bíjjak többet Tokány Józsefnének, hanem csak úgy, mint leánykorában, Kánya Erzsébetnek. Erti?
— Igenis értem.
— Akkor rendbe van. Örül neki?
— Igenis, örülök.
— Helyes. Most már örülhet is. Teringettét. Egy ilyen szép menyecske hogyne örülne, ha megszabadult a kölöncötől. Akad minden ujjára tíz férfi, na kell. Most már szabad, mint a madár. De az ura, nem tudom örül-e? Nincsen semmi mondani valója, Tokány?
— Instállom, jegyző úr, mi a fizetség? — kérdezte az ember.
A jegyző elhallgatott. Szippantott néhányat. Ránézett a falon függő díjtáblázatra, de azon nem volt kituntete, mi annak a díja, ha a jegyző passzióból eltálja be az embereket, ezért elhatározta, hogy nagylelkű lesz.
— Semmi, József, semmi. Az esketésért, meg az elválásért én nem szedek pénzt.
— Alásan megköszönöm.
Ezzel el akartak bucsuzkodni, de a jegyző még nem látott bele a tréfába s rájuk szólt:
— hallják-e, most már utána vagyunk. Mondja csak, barátom, min tudtak így összeharagudni, hogy nem sajnálta ráköltöni a házát az elválásra?

A férfi elmosolyodott, kissé lehajtotta a fejét s zavartan csoszantott a nyalka czizmájával.

— Egy kis turucc vót az egész, tekintetes uram. Az asszony egyre másra szememre vetette, hogy nem vagyunk összevalók, vagy mi...

— Eégen! — nyelvelt rá az asszony. — Hogyisne! Egyik nap mint másik, furtonfurt borosan jött nekem haza. Hon vótál, te ember nincs Istened? Mit csinálsz?... Kocsnába?... O te, te, — mondom rá neki — hun a lelked? Mit akarsz?... Semmi dogod vele, — aszongya, mer aszongya, nem a tiédet iszom... Mer úgy vót, tekintetes uram, hogy neki háza vót, mikor elvett, nekem meg csak a rajtamvaló. Hát aszongya, semmi küzöm tülle, ü mit csinál.

— Hát igenis, tekintetes jegyző uram, — folytatta az ember, — így vót, csak egy kicsit cifrában, mer az asszonynak igenis fel van vágva a nyelvélője... Hát én arra kikiáltottam, hogy elvállok tőle, ha csupa a házamba kerül is.

A szeme megvillant, a hangja megcsikkant. Látszik, hogy ma is megtenné. Az asszony szelidítve szólt:

— Így a, így vót a Ezt mondta. Osztan a mit kaptam, kaptam, az is az enyém vót.

— No jó, jó, — szólt a jegyző, — de most már nem sajnálják egymást? Hisz a hogy látom, már nem is neheztelnek egymásra.

A férfi megbillentette a fejét s lemosolygott félszemmel az asszonyra. Ez kétfelé hajtogatta a fejét s szólt:

— Nem nagy baj... Minek haragudnánk... Megesik az olyasmi a házasságban.

— Puff neki! De most már nem házasok. Nem férj és feleség.

— A' való.

— Hát hogy tudnak külön élni?

— Instállom — szólt a férfi, — nem élünk külön.

— Hát?

— Egy fedél alatt.

— Ejha. Egy asztallal, egy ágygyal?

— Igenis.

A jegyzőnek kifordult a pipa a szájából s úgy meredt az égne az ujjai közt, mint egy felkiáltójel.

— Hiszen maguk nem házasok!... Akkor mire való volt a válás? Törvényesen elváltak, így meg, vadul, nem szégyelnek együtt élni?

— Instállom, csak a jegyző úr választott el. Pap előtt is voltunk mink...

— De így, — szólt a jegyző, mikor megjött a lélekzete, — így a gyerekük nem kapja meg a maga nevét.

— Hát az avval csak jól jár. De inkább mind a kettőt megkapja. Már is úgy híjják, hogy Kányatokány Maró.

— Hát gyerekük is van?

— Kettő.

— Na, hallja kend. Sok bolondot hallottam életembe, de ilyet még nem... Hát nem sajnálja a házát?

— Hogy sajnálnám. Itt az asszony, ha már rákötöttem a házam, dógozza le...

S szerelmesen összevillant a pár ember szeme. Azután elparoláztak s nagy elégedetten eltávolozának.

A bíró ujat porcentett bajsza alól s azt mondta fitymáló kézlegyintéssel:

— Dohányosok.

A jegyző meg fölcihelősködött, az ablakhoz állott; erősen megfogódzott a talajdon pipaszárába s utána bámult az emberpárnak.

A gyermekeket a korcsmából kitiltó szabályrendeletet a községekben többször dobszó utján vagy más szokásos módon közhírré kellene tenni, hadd ismerje meg azt a nép és ne hivatkozhassék senki arra, hogy a tiltó rendelkezést nem ismerte. Vajjon nem lehetne-e mindegyik faluban gyermekvédő bizottságot megalkotni, melynek tagjai a többi között arra is volnának hivatva, hogy a 15 éven alóli gyermekeket a korcsmáktól visszatartsák, a tiltó rendelkezésnek a szülők bevonásával társadalmi uton is érvényt szerezzenek. A szülőket magukat meggyőzni és a szabályrendelet végrehajtásába mintegy bevonni a leghatályosabb eszköz a gyermeknek a korcsmából való kizárására.

Hogyha pedig a felvilágosítás, oktatás, a jó szó nem használ, vegye igénybe a hatóság a rendelkezésre álló és megengedhető összes hatalmi eszközöket. A csendőröknek, a rendőröknek a korcsmákat nagyobb ellenőrzés alá kellene venniük. Sokszor a legcsekélyebb kihágások miatt a legnagyobb eréllyel lépnek fel hatóságaink, míg a korcsma, a mely családok és egyesek megrontója, állandó veszekedések és sokszor gyilkosságok színhelye. Kiméltben részesül és azt ellenőrzés nélkül hagyják. A korcsmárost, a ki a tiltó rendelkezéseket áthágja, a gyermekeket a korcsmájában megtűri, érje a méltó büntetés. A kihágás ismétlése esetén még az italmérsi engedélyt is meg kellene vonni.

A szülőket pedig nem egyenlő összegű, hanem vagyoni helyzetüknek megfelelő pénzbírsággal kellene sújtani. Azt a szülőket, mely a szabályrendeletnek minél többször történt közhírré tétele, a jóakaratu figyelmeztetés után is nem tartja vissza a korcsmalátogatástól gyermekét, jogosan éri a pénzbírság. Vannak esetek, mikor a falu népét a legnagyobb figyelemben és méltánylásban kell részesíteni, de vannak esetek, mikor irányában, különösen a korcsmai kihágások esetén, már saját érdekében is, a szigor teljes erejével kell fellépni. A büntetés igazságosságáról lehetőleg győződjék meg a nép is, mert csak így van kilátás arra, hogy a kihágások csökkennek. Tapintat, erély és jóindulatu igazságérzés, az emberbaráti szeretet nyilvánuljon meg azonban a közigazgatási hatóságok ténykedésében, akkor is, mikor a rend és közjó érdekében büntetni kell.

A rendőri jogkört pedig el kellene vonni a községi bírótól és a községi jegyzőre kellene azt átruházni, a ki a falusi gyermekeket minden érdekeltség és veszélyezés nélkül tilthatná ki a korcsmákból.

Nem elég azonban, hogy a falusi gyermekeket a korcsmázástól, a minden tekintetben ártalmas élvezetektől visszatartjuk, hanem arra is kell törekednünk, hogy azt a pezsdülő erőt, mely az ifjúságban rejlik, más tere vgyük, a hol az a test és lélek erősítésére szolgál. Nagy feladat vár a játék- és tornaterekre, a verseny-

pályákra, a mint ez Angolországban, Amerikában és más országokban van. A nyilvános játékok és versenyek meghonosítják és életben tartják a népünnepélyeket és népszokásokat is, melyek nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek szívét és kedélyét is csak nemesítik és erősítik.

Ugyanaz a gyermekvédelmi vagy ifjúságvédő bizottság, mely a gyermekeket visszatartaná a korcsmalátogatástól, rendezné a nyilvános játékokat, tornaünnepélyeket is, alapítaná a sportegyleteket és az ifjúsági önképző köröket. Ifisz a játék- és versenykedv a gyermek természetében rejlik, ezt pedig ki kell elégíteni. Talán nem oly könnyű munka. Megérdemli azonban a fáradságot, mert a falusi gyermekeket meg kell menteni a nemzetnek.

Városi ügyek.

Hirdetmény.

868.910.

A köztisztasági szabályrendeletet a háztulajdonosokat illetve helyetteseiket arra kötelezi, hogy meleg száraz napokon a járdát reggel és este tiszta vízzel fellocsolassák, az összesepert szemetet pedig a házban levő szemetgödörbe helyezze el.

A rendőrség utasítja lett az ellenőrzést minden nap reggel és este teljesíteni s minden mulasztást feljelenteni, hogy ellene a kihágási büntető eljárás megindíttassék.

Egyben figyelmeztetnek a szemét- és póceggödörök kitisztására is, ami szintén minden héten a házakban ellenőrzöttetn fog.

Köszeg, 1910. június 3-án

Köszegi József,
rendőrkapitány.

Hirdetmény.

1131.1910.

Figyelmeztetem a szülőket, rokonokat, gyámokat s felügyelőket, kiknek gondjaira bízott 12 éven aluli gyermekek vannak, hogy azokat szigorú házi fegyelemben arra kötelezzék, miszerint a vasúti jelzőket érinteni, a vonatokat kövel dobálni, a sínekre tárgyakat rakni s egyáltalában a vasúti közlekedés biztonságát veszélyeztetni tilos. Ezen tilalom elleni cselekményekért a szülők, gyámok illetve a gyermekek felügyeletével megbízottak fognak felelősségre vonatni.

Köszeg, 1910. június 6-án

Köszegi József,
rendőrkapitány.

Hirek.

A koronázás évfordulója. A király megkoronázásának évfordulóját az idén is méltó kegyelettel ünnepelték meg Köszegen. A templomokban hálaadó istentiszteletek voltak, melyeken a katonaság, hatóságok és tanuló ifjúság vettek részt. Az iskolákban az előadások szüneteltek.

Gróf Seher Thoss Bala, a községi kerület országgyűlési képviselője, néhány napi tartózkodásra, tegnap Köszegre érkezett.

Iskolalátogatás. Berényi Pál dr. felsőkereskedelmi iskolai tanár, miniszteri kiküldött, pénteken a községi kereskedőtanoncziskolát látogatta meg.

Előléptetés. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter, Rosner Pál postasegéd-ellenőrt, a községi postahivatalnál való meghagyással, ellenőrré léptette elő.

Házasság. Auerbach Albert vasvári kereskedő, e hó 19-én délután 1 órakor tartja egybekelését Köszegen, Popper Margittal az izraelita templomban.

Rendkívüli városi közgyűlés. A június havi rendes közgyűlés elmaradt, mert a tegnapi rendkívüli közgyűlésen szerepelt egyik tárgy miatt újra kellett volna közgyűlést tartani. Ugyanis a május hó 12-én

tartott közgyűlés a törvényben előirt alakiságok betartása mellett úgy határozott, hogy a marhavásártérből kihalásandó 79 ölnyi terület eladása tárgyában 30 nap közbevetésével hoz újabb és érdemi határozatot. A harmincz nap június 11-ére esett, azért napra halasztódott a rendes közgyűlés is, mely így aztán rendkívülivé lett. — A tegnapi közgyűlésnek alig néhány tárgya volt. Ezek között, mint legfontosabbik az államsegély mikénti felosztása szerepelt első tárgyként. A jelenlegi belügyminiszter ugyanis az Andrássy féle fizetésrendezési tervet a városi tisztviselők javára módosította s így a január hóban hozott városi határozat jóváhagyást nem nyert. — Az újabb miniszteri rendelet szerint Köszeg városnak 1909 évre kiutalt 6000 kor. államsegélyből 5375 kor. 05 fill. esik a tisztviselők fizetés rendezésére, mely a fizetési rangosztályokba való besorolás mellett az egyes tisztviselők között így oszlik meg: Augusz János főjegyző a IX-ik fizetési rangosztályban lömbözet címén kap 1909 évre 800 kt., Köszegi József rendőrkapitány ugyanazon rangosztályban különböző címén 300 kt., Jagits Imre számvevő ugyancsak IX-ik rangosztályba sorozva kap 116 K. 70 fill. többletet, Jambrits Lajos jegyző a X-ik fizetési rangosztályban 211 K. 68 fill. többletet, Griller Adolf pénztárnok a X-ik rangosztályban 81 K. 64 fill., Angyal Antal ellenőr ugyancsak a X-ik rangosztályban 178 K. 36 fill. többletet kapnak. A X-ik rangosztályba kerültek dr. Hegedüs János t. ügyész és dr. Kovács István t. orvos is. Az ügyész 1393 K. 33 fillért, az orvos pedig 1760 koronát kap fizeteskiegészítés címén a mult évre. A többi tisztviselők a XI-ik rangosztályba kerültek s fizeteskiegészítés címén nagyobb többlet csak az állatorvosnak jut, ki 353 koronát kap kézhez. A többiek pótléka 20—70 korona között változik. — A megmaradt összeg városi szabályozás tervre lesz fordítva, melynek teljes költségeit a fokozatosan emelkedő államsegély fogja fedezni. — A képviselőtestület a tanácsnak a miniszteri rendelet értelmében előterjesztett javaslatát elfogadta.

A vásártérből 79 ölnyi területet adott el a város Freyberger Sándornak, de mivel a képviselők abszolút többsége jelen nem volt, az eladás tárgyában újabb 30 nap közbevetésével fog majd határozni.

Fodor Károly és Pattingerné lakbérleti szerződését meghosszabbította a képviselőtestület.

Elhatározták, hogy a község-loesmándi vasut segélyezésére megszavazott 100.000 koronát kölcsön útján fedezi a város. Megtagadta a képviselőtestület Bernhard József után felmerült 10 kor. utiköltség megtérítését. Ruisz Istvánt felvették a város köteleisébe, megállapították Windisch József községi illetőségét is, de Rács Annát, Novakovits József és Cernák Ignácot nem fogadta el községi illetőségűnek a közgyűlés. Ezzel aztán a napirend ki is volt merítve s az ülés négy óra tájban véget ért.

Az öngyilkos szappanfőző, Ilargas Herman, ki a mult héten szerelmi bánatában a szájába lőtt, június hó 6-án meghalt. Halálát a lőseb által okozott elvérzés idézte elő. Szerdán temették el.

Öngyilkosság. Kocsy József csipkegyári alkalmazott folyó hó 6-án revolverrel agyonlőtte magát.

A szép ifjú párnak, a mely vidáman, ruganyos léptekkel ment ki az utcára, annak is a közepére s a teljes, égető napsütésben szépségesen, boldogan, az élet gazdag pompájába viritva haladt el végig a falun. Így tűntek az ember szemébe, mint a mezőnek virágai.

Magyarok temetése.

A külföldön már elterjedt halotthamvasztást nálunk sehogyssem lehet meghonosítani. Tudja Isten, hogy a magyar mért idegenkedik annyira minden újítástól, - de - már vérünkben van, hogy csak a régi hagyományt tartjuk helyesnek és jónak. Különösen temetés dolgában nem ösmerünk el semmiféle modernséget, ma is csak annyi ceremóniával megy a holtak eltakartása, mint jó egy pár évszázaddal ezelőtt.

Igy 1583-ban a következőképen ment végbe Báthori Kristóf erdélyi fejedelem temetése:

A templom fele és kövezete az oltártól a szószékig, fekete posztóval huzatott be, melyen itt-ott a fejedelem cimere diszlett. Terén deszkából gyászravatal emelkedett, fekete selyemmel bevonva, oldalain a fejedelmi cimert, fekete regál papuron. A ravatal párkányán félfont viaszgyertyák égtek, mellettük 14 darab egy-egy fontos.

A ravatal négy szegén négy gyászba vont szék állott papok számára, egy ötödik szék volt a szertartást vezető pap részére.

Ezen kívül a ravatal mellett két karszék az egymással szemben, könyöklőkkel, egyik a Báthori Zsigmond, másik Báthori István lengyel király követé részére. Gyászban lévén az egyház, a gyászmenet a fejedelmi udvarból megindult.

Két főur nyitotta meg bevont paripán, fekete bakacsiba öltözve, egyik aranysegélyes nagy zászlót vitt fekete atlaszból, melyen a fejedelem cimere, neve, méltósága s halálának ideje volt festve és írva, a másik lovag balkezén gyászpajzsot viselt a fejedelem cimerevel, jobbkezében fekete kopja, melynek tetején kis lobogó, szintén az elhunytak cimerevel.

A lovakok után jöttek a papok és kántorok s az országból felgyűlt nemesség.

Ezek után 12 gyászba öltözött főur vitte a koporsót, mi fekete bársonnyal volt bevonva. Mellette kétfelől száz udvari ember ment fekete csuklyás ruhában, gyapjas süveggel, kezökben fekete gyertya éggett.

A koporsó után a fejedelem lépdelt, utána a lengyel követ, utánok a fejedelmi család gyászoló tagjai; miként a fejedelem is, mindnyájan uszályos gyászban. Ezeket követték a tanácsurak és az udvari nép.

A templomba érve az egyik lovag a kopját a templom falába törte, a zászlót és pajzsot bevitték a templomba s ott megálltak. A koporsót az állványra helyezték, fejéhez fejedelmi süveget, jobbára fejedelmi pálcát, baljára tört helyeztek. A kijelölt helyek el lettek foglalva, megkezdődött az ének, prédikáció s a halottat magasztaló versezetek s azzal a koporsó a templomban, a már kész sírban, elhelyeztetett. A temetés végeztével a szegények között gazdag almizsnát osztottak szét.

Bocskai fejedelem temetése még ünnepélyesebb volt. Ott az udvartól a templomig két sor gyalog állott. A menetet egyházi emberek nyitják meg. Magyar halotti énekeket énekeltek, utánuk mezei a megyei és városi követek, ezek után három fejedelmileg felszerelt paripa három ifjú számára. Kiknek egyike Magyarország, a másik Erdély. Harmadik pedig a Bocskai család cimere volt. Aztán jöttek a tanácsosok, ezek után a fejedelmi pálcát és a portától hozott koronát hozta egy-egy ifjú.

Itt hozták főurak a koporsót, mely selyemmel volt takarva s melyre korona volt feltéve. A koporsó közvetlen közelében a főuri rend asszonyai jöttek. Nem csodálhatjuk ezek után, hogy a magyaroknak szinte vérükké vált, a temetési fény és pompa. Lehet, hogy ez az akadály annak, hogy a hamvasztás olyan nehezen fogadható tért hazánkban.

Minden valódi doboz 25 drbot tartalmaz.
Minden tablettán rajta van e két szó

Viasza a hamiltványokkal, mert kártekonnyak

Szereti egészségét?

Ki ne tudná, hogy utólérhetetlenül legjobb hashajtó a világhírű

PURGO-BAYER.

Minden valódi doboz 25 drbot tartalmaz.
Minden tablettán rajta van e két szó

Viasza a hamiltványokkal, mert kártekonnyak

Nem moroságos anyagi viszonyok kergették a halálba. Holtestét a temető halottasházából temették el.

Villámcsapás. Kedden délután erős zivatar vonult végig városunkon. A zivatar óriási dörgés-villámlással jött. A villám Deutsch Arthur gabonakereskedő házában a kéményébe becsapott, a kéményt megromgálta, de egyéb baj nem esett.

A viharágyu áldozata. A kedd délutáni vihar ellen teljes erővel akciába léptek a közzei viharágyuk. Az egyik viharágyut Kappel Gusztáv kezelte s noha annak kezelése minden veszélyt kizár, mégis csak kis hiba, hogy Kappel áldozata nem lett a viharágyuzásnak. — Ugyanis a puskapor felrobbant és a ruhájára tüzet fogott. Szerencséjére nem vesztette a lélekjelenetét. Az égő ruhát letépte magáról, de mégis súlyosabb égési sebeket szenvedett. Lakására szállították, hol dr. Havas Gyula nyújtott neki orvosi segélyt. — A vizsgálat megállapította, hogy Kappel itas állapota volt a baleset okozója.

A nyugatmagyarországi földmivelők gazdasági egyesülete Szombathelyen, 1910. június hó 19-én vasárnap d. e. 10 órakor, az Aréna kertben tartja V. rendes közgyűlését, melyre a meghívót már kibocsátották. Tártyák: 1. Elnöki megnyitó; 2. jegyzőkönyv-vezető és két hitelesítőnek kiküldése; 3. a központi igazgatóság jelentése az egyesület 1909. évi működéséről; 4. a felügyelő-bizottság jelentése az 1909. évi számadások megvizsgálásáról, a felmentvény megadása; 5. az 1910. évi költségvetésnek megállapítása; 6. az egyesület 1910. évi működési programjának megállapítása; 7. Meskó Pál a „Hangya” magyar gazdaságvétség fogyasztási és értékesítő szövetkezetének igazgatójának szakelőadása a szövetkezetekről; 8. a jövő évi közgyűlés helyének megállapítása; 9. esetleges indítványok; 10. nyeresémsorsjáték.

Tűzoltók mulatsága. Jól sikerült mulatságot rendezett a közzei önkéntes tűzoltó egyesület mult vasárnap a Klausen erdőben. A mulatság tiszta jövedelme az egyesület alapját szaporítja.

Az utburkolat ügye. Mint ismeretes, az utburkolat ügyében az áprilisi közgyűlés módosító határozatot hozott, mely szerint a kövezetvám helyett a felemelt vámdíjteleket fogadta el a képviselőtestület s az ügy egyéb kisebb módosítások után újból felkerült a felsőbb hatóságokhoz engedélyezés végett. Közben a város az ajánlati felhívás kibocsátására megtette az előkészületeket. Az államépítészeti hivatal most készíti el az ajánlati kiírásához szükséges terveket, mik ha elkészülnek, azonnal kibocsátja a város az ajánlati felhívást és a beadott ajánlatok felett birtokon kívül felelhető határozatot hoz.

A laktanya építési ügyéhez a módosított tervek megérkezését várja a városi hatóság, hogy az építésre szóló ajánlati felhívás kibocsátható legyen. — A tervek, melyek már jóváhagyással el vannak látva, ez időszereint a hadtestparancsnokságnál vannak, s a város surgeti azok kiküldését.

A m. kir. adóhivatalok hivatalos óráinak szabályozása. A pénzügyministerium korrendeletet bocsátott ki, melyben a m. kir. adóhivatalok hivatalos óráinak egyhuzamban tartása iránt intézkedik. E korrendelet szerint a hivatalos órák köznapon reggeli 8 órától délután 3 óráig, vasár- és ünnepnapon reggeli 9 órától déli 12 óráig tartanak.

A pénztári órák, vagyis az az idő, mely alatt a be- és kifizetések teljesítetnek, köznapon reggeli 9 órától délután 1 óráig, vasár- és ünnepnapon pedig délelőtt 9 órától 11 óráig tartanak. — A bírói letétek azonban a hivatalos órák egész tartama alatt elfogadandók.

A nemzeti munkapárt e héten értekezletet tartott és egyebek közt azt is elhatározta, hogy felhívást intéz a párttagokhoz, hogy amennyiben bárkit személyében, társadalmi téren, avagy iparában, üzletében valamely sérelem éri, közölje azt azonnal a pártvezetőséggel, mely a legszigorubb szolidaritással segítségére lesz, továbbá ha a párttagoknak bármi tekintetben valamely ügyükben támogatásra lenne szüksége, készséggel fogja ezt neki nyújtani.

A főgimnaziumi Deáksegélyező-Egyesület vasárnap, jun. 12-én d. e. 11 órakor, a Főgimnázium-Egyesület pedig 12-kor tartja választmányi és közgyűlését a főgimnázium tanácstermében. A t. tagokat ez úton hívja meg az elnökség.

Évzáró vizsgálatok a közzei főgimnáziumban június 13-án kezdődnek és 22-ig tartanak. 13-án vallástan I. II. IV. V. osztályban; 14-én vallástan III. VI. VII. osztályban; 15-én magyar, számtan a II., német, történelem a IV. osztályban; 16-án magyar, latin az I., német, geometria a III., számtan, természetrajz a VI. történelem, számtan a VII. osztályban; 17-én földrajz, geometria a II., latin, természetrajz a IV., magyar, görög az V. osztályban; 18-án földrajz, természetrajz az I., számtan a III., latin, görög a VI., német, természettan a VII. osztályban; 20-án latin, természetrajz a II., latin, magyar a III., számtan, rajz, geometria a IV., latin, német, történelem az V. osztályban; 21-én számtan, rajz, geometria az I., magyar, német, történelem a VI., latin, görög a VII. osztályban; 22-én történelem, földrajz a III., magyar a IV. és VII. osztályban. — A tornavizsga mind a nyolcz osztályban 22. délután 3 órakor lesz. 23-án és 24-én tartatnak a szóbeli érettségi vizsgálatok; a tanévet 29-én reggel 8 órakor ünnepélyes Tedeum zárja be. —

A Rudolf tere a város parkiroztatta. Az itt játszódozó gyermekcsereg azonban a most ültetett virágokat letépi és kitaposza. Figyelmezteti a hatóság ezúton is a szülőket, hogy a gyermekeket felügyelet nélkül ne hagyják, mert a rendőrség utasítva lett,

hogy úgy a Rudolftéren mint a többi sétahelyeken az ellenőrzést gyakorolja és a feljelentést minden esetben tegye meg.

Öntözzük a járdákat A városi szabályrendelet kötelezi a háztulajdonosokat, hogy a nyári meleg időszak beálltával házaik előtt a járdát reggel és este felöntözzék. A városi hatóság most dobszó útján tette közzé, hogy az ellenőrzést szigoruan fogja gyakorolni és a mulasztók ellen kellő szigorral fog eljárni.

A sétáló közönség figyelmébe ajánljuk a sétahelyeken felállított új padokat, hogy azokat oltalmába vegye és az esetleges rongálók ellen a hatóságnál feljelentést tegyen.

Megszűnt egyesület. A m. kir. belügyminiszter leiratban értesíti a várost, hogy a „Közzei és Közzei-vidéki keresztény munkás-egyesület” megszűnését tudomásul veszi.

A hercegi telek parcellázása Az Eszterházy hercegi hitbizományi javak kormányzója Nagy Albert arról értesíti a város hatóságát, hogy a főgimnázium melletti várkert parcellázásához a herceg hozzájárult. A telek 2840 házhelyre van beosztva. Az érdeklődőknek a polgármesteri hivatal, vagy a kormányzóság Kismartonban szivesen szolgál felvilágosítással.

A gépkezelők és kazánfutók legközelebbi képesítő vizsgái Sopronban június hó 19. napján délelőtt 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők. Deáktér 35.

Forgalomból kivont bankjegy. Az 1900. március 31-én kibocsátott 20 koronás bankjegy folyó hó 30-ig lesz forgalomban. Ezután fizetéképpen a pénztárak el nem fogadják. — 1916. június 30-ig az osztrák-magyar bank váltja be, mely idő letelte után a jelzett bankjegy értékét elveszíti.

Pályamutató. Alig van magyar könyv, mely akkora sikert aratott volna, mint a Budapesti Hírlap kiadásában megjelent Pályamutató. A pályaválasztás előtt álló ifjúságnak ez a gyakorlati tanácsadója egyes könyvkiadók tetszését annyira megnyerte, hogy nyakra-főre utánozzák és kisebb-nagyobb mennyiséget szóról-szóra „átkölesönözve” belőle különféle, többé kevésbé hasonló című könyveket hoznak forgalomba. Az egész Pályamutatót természetesen nem lehet egyszerűen ki-sajátítani, mert ez már nagyon is beleütköznék a szerzői jogról szóló törvénybe és büntetőjogi következményei is volnának. A Pályamutató új III. kiadása, mely az összes életpályákat ismerteti, még pedig nemcsak egyszerűen a kvalifikációra vonatkozó intézkedéseket, de az előmenetelre nézve is sok helyütt igen alapos útbaigazításokat tartalmaz, 591 oldalra terjed, és csakis bekötve kerül forgalomba, darabonként 2 korona 50 fillérjével. A Pályamutató a Budapesti Hírlap kiadása és kapható az ország minden könyvesboltjában.

Minden hétfőn és szerdán friss bécsujhelyi, és minden pénteken friss győri kalbász.

Schaar József

esemege-, bor- és fűszerkereskedő
Közzeen.

Figyelmeztetés!

A Schicht
szarvasszappan

valódi csakis a

Schicht

névvel és a „szarvas” véd-
jeggyel!

Közgazdaság.

A baromfi értékesítése.

Egész mezőgazdaságunkban alig akadunk olyan vigasztaló statisztikai adatokra, mint a baromfiértékesítésnél, amennyiben míg más árucikkeknél és terményeknél értékesítő szövetkezetek közbenjárására kell törekednünk és piacok megteremtéséről gondoskodnunk, addig baromfiból még nem tudunk annyit termelni, amennyit értékesíteni tudunk s azért minden tényezőnek igénybevételével arra kell törekednünk.

hogy a termelést és pedig lehetőleg nagyarányokban fokozzuk.

A statisztikai számadatok azonban, melyeknek kellő pontosságában semmi okuk kételkedni nincs, a baromfiérvényesítésnél, nagyon hasonlítanak a kendőzött hölgyhöz, akinek szépségmáza alatt a szakértő szem csakhamar felfedezi a vénség ráncait. Nagy baj ugyanis, hogy a baromfiértékesítő népünk még mindég nem akarja a külföldi példát követni, hanem ősi nyomdokon halad és úgy a vevő, mint az eladó, csak a külső formáját tekinti az állatoknak, gondolkodmódján, emelgetve becsüli a súlyát, a combját és mellét tapogatja, holott a legtöbb falusi eláruló, ha bejön a heti vásárra, ott ma már sem gyümölcsöt, sem burgonyát nem árul régi mód szerinti kupacokban, hanem magával hozza mértékét és kilószámra adja árúját úgy a saját, mint vevője megnyugtatóra. Ugyanezen megítélés alá esik a tojásnak és a tollnak értékesítése is s ha a tojás ára egy-egy hetivásáros napon megállapodik, akkor a jóval nagyobb tojásból is hármat kénytelen adni a termelő egy hatosért, míg a komaasszonya szintén egy hatost kap jóval kevesebb értékű kisebb tojásért. A tollértékesítésről pedig legjobb hallgatnunk, mert míg épen mostanában folyik a Károly-körút Mellinger udvarában, illetőleg a pesti tavaszi vásáron a nagy tollvásár, melyről az egész világ tollkereskedője tudja, hogy milyen óriási mértékű s amelyen nemcsak a honi, hanem az egész balkáni galiciai és déloroszországi tolltermelés is értékesítésre kerül és megérkezik arra az osztrák, német, francia, angol és amerikai kereskedő. Csak mi, csak a magyar nép nem tudja ezt és a legelső tyukásznak, a legelőször beígért potom árért vesztegeti el azt a tollat, amely a szemétdombra nem került s nyereszkezik az eladáson még a harmad-, negyed- meg ötödik is és mire a termelőnek városi ügyvéd fia megadósul és családot alapít, akkor a hatodik kézből hihetetlenül magas árért vásárolja meg a külföldről visszakerült feldolgozott tollneműt.

Ezek a visszás állapotok azok, amelyek ha nem is gátolják meg általánosságban a baromfiérvényesítés fokozását, de nagyban gátolják a baromfiállomány feljavítását és mágy, nehéz nyugati fajok termelését, amelyek minden esetre nagyobb gondozást igényelnek, mint a századok óta meghonosult honi kisebb faj és mindennek ellenére, mert sem a baromfi, sem pedig annak terméke nem súlyszámra kerül a piacra, a termelő nem kapja meg a nagy nyugati fajért a kellő értéket s termelését egyszerűen abba hagyja.

Ebben bűnösek különben a hizlalótelepek is, melyek a leghitványabb, legsoványabb, tehát legolcsóbb fajt, így az apró bosnyák és szerb pulykát vásárolják össze és azt hizlalják föl, értékesítvén ugyanazért az árért, a melyet a termelő a fajbaromfiért kap. Persze, mert a mi népünk még arra sem kapható, — kivéve az egy, ősi libát, — a baromfi-hizlalással csak kezdetlegesen is foglalkoznak.

Vidéki gazdaköreinknek úgy, mint az egyes tenyésztőknek arra kell törekedniük, hogy ezeket a dolgokat a nép érdekében vele megértessék, sőt attól sem kellene a közzei képviselőknek visszariadniuk, hogy egyes helyeken kimondják azt, hogy éppen úgy, mint a húst, a zsírt nem szabad súlymérték nélkül árusítani, nem szabad ezt a baromfiárúciónak sem tennie. Ilyen úton, — ha másként nem, — nagy szolgálatot tehetünk baromfiérvényesítőinknek!

Egy jó házból való fiu mint

tanonc (piccolo)

felvétetik Haas Miksa kávésnál.

Gampert-féle kávéház.

A Mulató-kertben
ma és minden vasárnap
kedvező időjárás esetében

hangverseny

tartatik Horváth Géza zenekara közreműködésével.

Kezdeté 4 órakor. — Belépti díj nincs.

Jó ételek és italok kiszolgálásáról gondoskodni fog

Perkovits János,
vendéglős.

Hozecski Anna

kifőzési üzletet

nyitott Kossuth Lajos-utca 495. számú házban, (Csapody-féle ház) melyben igen jó polgári házikonyhát tart és izletes és jó ételei által a t. c. közönség teljes megelégedését kiérdemelni törekszik.

Abonnensek mérsékelt árban részesülnek.

Házeladás.

A Király-úton 641. szám alatt levő házt gyümölcsös kerttel együtt eladó. Bővebbet a háztulajdonosnál.

Üzletszolgát
azonnal felvesz
Schaar József,
fűszerkereskedő Kőszegen.

Őszi trágyázás.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi védjegyű

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb phosphorsavas műtrágya!

Gsak akkor
ha ilyen
van és
ólomzár

valódi
zsákban
eredeti
van rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Kalmár Vilmos
a Thomasphosphatfabriken, Berlin
vezérképviselője
Budapest, VI., Andrassy ut 49.

JOLJAR
NA VALÓDI
PALMA KAUCSUK
SAROK
VAN CIPŐJÉN

ROSSZUL JAR
NA NEM GYŐZŐ
VÉDJEGYRE
VÉSSÉ!
KÉREK!

STOCK COGNAC
MEDICINAL
szavatolt valódi borpárlat
CAMIS & STOCK
gőzpároló telepéből
BARCOLA.
Cognac gőztőzde allandó
hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.
Kapható minden jobb üzletben.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

Figyelemre méltó, hogy a „Horgony” védjegyű a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K-140 és K-2.- és ügyszólva minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár: Török István gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerár az „Arany országhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

**A Szombathelyi Takarékpénztár
Részvénytársaság**

KŐSZEGI FIÓKJA

Kőszeg, Király-út 755. sz.

a Pozsony szab. kir. város által kibocsátott 20 millió névértékű 4%-os törlesztéses kötvények vételére megbízásokat elfogad 91.50 kibocsátási árfolyamon, hozzáadva az 1910. június 1-től az átvétel napjáig járó 4% szelvény kamatokat.

Tekintettel azon körülményre, hogy a kibocsátási árfolyam igen kedvező, a kötvények adómentesek, kaució képesek és sorsoltatnak, tőke befektetésre nagyon ajánlhatók.

A fiók takarékpénztár a hivatalos órák alatt az érdeklődőknek bővebb felvilágosítással szolgál.

Magyar 4% koronajáradék-kötvény-tulajdonosok figyelmébe!

A fiókpenztár a Magyar 4%-os koronajáradék-kötvények június hó 1-én esedékes szelvényeit már f. hó 20-ától kezdődőleg teljesen költségmentesen beváltja.

BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilok

SZABÓ EMIL és TÁRSA cégnél
Budapest, V., Ferenc-József-tér 6. szám
Gresham palota, a lánchíddal szemben kaphatók.

Nyomdász tanoncnak felvétetik egy jóra való fiú Bónai Frigyes nyomdatulajdonosnál.

Szabók Budapest. Telefon 76-48.

**Szivógázmotorok. Benziumotorok.
Cséplőgépek. Malomberendezések.**
— Árjegyzék ingyen és bérmentve. —

Kütfűpásók
Mélyfűpásók

LAPP HENRIK-féle
Külfűpásók, Budapest és Kétfűpásók Magyar R-T.
V. Bányászati 3. BUDAPEST X. Költővárosi utca
Tudós 11-14. Gyár: T. Kővárosi utca
Tudós 17-21.

XXVIII. magyar királyi
jótekonycélú államsorsjáték

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú jótekonycélra fog fordítani.

Ezen sorsjátéknak összesen 11969 nyeresége van, melyekből összes értéke 365,000 koronára rug közpénzben.

Főnyeresemény 150.000 korona közpénzben.

továbbá:		10 nyeresemény a 1000 kor.	
1 főnyeresemény	20,000 kor.	150	100
1	10,000	300	50
1	5,000	1500	20
5	2,000	10000	10

Huzás visszavonhatatlanul 1910. június hó 30-án.
Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójárási igazgatóságtól Budapestre (Vámpalota) portománosan küldetnek, esenkivül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legutóbbi dohánytőzsdeben és váltó-üzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld.

Magy. kir. Lottójárási igazgatóság.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasság tulajdona. Elsőrangú kén-hevízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére Török-, kö- és márványfürdők; hölgy- szénsavas- és villamosvíz-fürdők. A fürdők kitünő eredménnyel hazánkatólak tőleg csuzos bántalmaknál és idegbajok ellen. Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pang soknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezés és jutányos árak. Gyógy- és zenedíj nincs. Prospektus ingyen és bérmentve küld.

Az Igazgatóság.

Kátránytetőlemez-
facement- és valódi aszfaltlemez-befedések a legzölidabb kivitelben, a legmesszebbmenő szavatossággal. Minden szakbavago kátránytörmek gyártása. Minden fajta tető- és elazigetelő-lemezeknek készítése. Költségetelirányzat és műszaki felvilágosítások ingyen.

Scabadalmazott horonylamez nedves falak ellen. A jelenkor legújokétebb egyedül célszerű és legolcsóbb elszigetelő-eszköze. — Védésköz állallogzó ellen. Számtalan elismerővel Prospektus ingyen.

MEZEL K. C. Pozsony.
Fiók: Szombathely

A világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kutszivattyuja az

„Omega” lánckut

Mert rendkívül sok vizet ad,
Mert kis gyermek kezelheti,
Mert soha be nem tagy,
Mert soha nem romlik,
Mert mindenki felszerelheti és karbantarthatja.

3 évi jótállás.
Árkap ingyen.

MAGYAR LÁNCKUT VÁLLALAT
Farkas J. Budapest, Felső-Erdősor 12.

1910-es modellünk ujitásai:

Intenzív lángzó. Gyorsan forral. Kevés szénat fogyaszt. Erős alkut-részei kivételük és tisztították. Művészi galvano-bronz kivitel. — Hozzáadva biztonsági gyorsfértnek eddigi előnyeit, a

„Rops” 1910

a jelenkor legzölid, legártóbb, leghiztosabb és legtakarékosabb asztali tűzhelye. Ha feldől, el-alazik. A szén ki nem folyha.

Ára Budapestben: 4.- korona.

Regl. használt példányokat a gyár 2 kor na 50 filler ráfizetéssel 1910-es modellre cserél st.

Kapható minden szakmába vágó üzletben.

„ROPS” Femárujár Részvénytársaság
BUDAPEST, V., Váci-ut 74/27.
Helybeli elárulító:
NAGY SÁNDOR.
Képviselek vidéken keresetnek.